

УДК 070.52:664.12:631.147:091(0.4)

СОЛОВЕЙ Галина,
кандидат історичних наук,
старший дослідник, завідувач відділу
документного забезпечення і збереження
наукових фондів Національної наукової
сільськогосподарської бібліотеки НААН
(м. Київ, Україна)
sol.galin99@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3156-3829>

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ КОЛЕКЦІЇ «ЗОЛОТИЙ БУРЯК»: ТЕМАТИЧНІ ТА ЗМІСТОВНІ ПРІОРИТЕТИ

У статті представлено огляд періодичних видань колекції «Золотий буряк» з фонду Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН (ННСГБ НААН), які є важливим джерелом історичних розвідок в аграрній галузі буряківництва.

Мета статті – провести джерелознавчий аналіз зарубіжної періодики, виявити характерні особливості її змісту та тематичного контенту.

У дослідженні застосовано системний підхід, який передбачає вивчення об'єкта у його цілісності та включає комплекс наукових фундаментальних принципів – історизму, об'єктивності, з використанням сукупності загальнонаукових і конкретно-наукових методів. Використано контент-аналіз та історико-архівний аналіз для встановлення контексту видань, а також компаративний і статистичний методи для оцінки унікальності колекції та динаміки змісту.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше розглянуто зарубіжні періодичні видання новоствореної колекції, що зберігаються у фонді ННСГБ НААН; здійснено аналітичний огляд журналів; означено видову та тематичну спрямованість часописів (1863–1942 рр.), що відображає тенденції розвитку світової науки з питань виробництва й переробки тростинного та бурякового цукру й цукрової промисловості у складні історичні періоди. З'ясовано лінгвістичне розмаїття, серед якого домінують німецька, французька та англійська мови. Тематичний спектр охоплює насамперед питання технологій, хімії та сільського господарства, що відображає міждисциплінарний характер досліджень у цукровій галузі. У географічному вимірі більшість видань публікувалася у провідних наукових і промислових центрах Європи та Америки, зокрема в Берліні, Парижі, Лондоні та Нью-Йорку.

Ключові слова: бібліотечний фонд, ННСГБ НААН, періодичні видання, колекція «Золотий буряк», цукрова промисловість, сільське господарство.

**PERIODICAL PUBLICATIONS OF THE «ZOLOTYI BURIK»
COLLECTION: THEMATIC AND CONTENT PRIORITIES**

The article presents a review of the periodical publications from the «Zoloty Buriak» collection held by the National Scientific Agricultural Library of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, which serve as an important source for historical research in the field of sugar beet cultivation.

The purpose of the article is to conduct a source-study analysis of foreign periodicals, to identify the distinctive features of their content, and to determine their thematic scope.

The study employs a systematic approach that presupposes the examination of the object in its entirety and incorporates a set of fundamental scholarly principles, namely historicism and objectivity, while making use of a combination of general scientific and specialized research methods. Content analysis and historical-archival analysis are applied to establish the context of the publications, whereas comparative and statistical methods are used to assess both the uniqueness of the collection and the dynamics of its content.

The scientific novelty of the research lies in the fact that, for the first time, foreign periodical publications from the newly established collection preserved in the holdings of the NSAL NAAS have been examined. An analytical survey of journals has been carried out, and the typological and thematic orientations of the periodicals (1863–1942) have been defined, reflecting the developmental trends of global scholarship on the production and processing of cane and beet sugar as well as on the sugar industry during complex historical periods. The study also establishes the linguistic diversity of the collection, with German, French, and English being predominant. The thematic spectrum primarily encompasses issues of technology, chemistry, and agriculture, thereby highlighting the interdisciplinary nature of research in the sugar industry. From a geographical perspective, the majority of the periodicals were published in leading scientific and industrial centers of Europe and America, particularly in Berlin, Paris, London, and New York.

Keywords: library fund, National Scientific Agricultural Library of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, periodicals, collection «Zoloty Buriak», sugar industry, agriculture.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку науки періодичні видання розглядаються нарівні з архівними матеріалами, офіційними звітами та документами державних установ і організацій. Вони становлять важливий

документальний масив, що нині виконує переважно архівну функцію, зберігаючи для майбутніх поколінь цінні відомості про здобутки сільського господарства та аграрної науки. Періодичні видання – найбагатше документальне джерело. Тому вивчення, наукове і бібліографічне опрацювання вищезазначеного комплексу документів, які вже зараз можна віднести до числа друкованих пам'яток, виступає першочерговим завданням бібліотеки. Значення періодики як історичного джерела є винятковим і не підлягає перебільшенню, тому важливо розуміти, які тематичні акценти надавали переваги авторам та редакторам цих видань, які цінності та ідеї вони прагнули транслювати у свою аудиторію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив майже повну відсутність досліджень зарубіжних періодичних видань, що формують колекцію «Золотий буряк», як історичного джерела. З-поміж небагатьох праць на особливу увагу заслуговують публікації Т. О. Бондур [2] і Н. Д. Коломієць [7], де автори охарактеризували американські та німецькі сільськогосподарські книги у фонді XIX ст. Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН. Інші статті Т. О. Бондур [3] і О. П. Анікіної [1] засвідчують, що такого типу видання є невід'ємною складовою інформаційно-комунікативного забезпечення сільського господарства. Учені ґрунтовно досліджували лише українську та російську періодику. Чималу увагу бібліотекознавці приділяли теорії та практиці роботи зі стародруками й рідкісними виданнями. Історичним аспектам формування зібрання присвячені праці В. А. Вергунова [4; 5], Л. М. Татарчук [8], Т. В. Каштанової [6]. Варто наголосити, що дослідження зарубіжної періодики з колекції «Золотий буряк» здійснюється вперше.

Тож мета статті – представити періодичні видання книжкової колекції «Золотий буряк» як частину інформаційного ресурсу Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, що слугують першоджерелами

історико-аграрних досліджень. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань: провести джерелознавчий аналіз періодичних видань Колекції; виявити характерні особливості змісту й тематичного контенту видань; встановити їхню цінність для наукових розвідок; з'ясувати роки видання, мову, географію документів. Загалом, аналіз змістової частини періодичних видань є виключно багатогранним завданням, яке вимагає міждисциплінарного підходу та глибокого залучення до контексту досліджуваних текстів.

Методологічною основою розвідки є наукові фундаментальні принципи історизму, об'єктивності, комплексності джерельної бази з використанням загальнонаукових і конкретно-наукових методів. Застосування сукупності методів дало змогу всебічно вивчити об'єкт задля отримання достовірного знання про нього. У процесі дослідження використано методи структурно-функціонального і причинно-наслідкового аналізу, порівняльно-історичний, джерелознавчий, проблемно-хронологічний, класифікації, систематизації, бібліографічно-описовий, теоретичного узагальнення тощо.

Виклад основного матеріалу. Бібліотечні фонди ННСГБ НААН репрезентують особливий компонент культурної спадщини, що виконує функції провідного джерела історичної інформації та важливого інформаційного ресурсу держави. У їхньому складі зосереджені пам'ятки світового значення, які мають не лише матеріальну, а й духовно-культурну вартість, оскільки відображають процеси формування національної ідентичності та історичної пам'яті. Одним із ключових завдань діяльності книгозбірні є забезпечення збереження автентичних носіїв інформації та їх інтелектуального змісту для наступних поколінь. Продовжуючи виконувати свою місію, у 2023 р. ННСГБ НААН збагатила фонди унікальними

**Штамп-еклібрис
«Золотий буряк»**

документами світової літератури, з яких сформовано колекцію. Зображення буряка, витісненого золотом, дало підставу умовно назвати добірку «Золотий буряк» [4; 5]. Зібрання представлено книгами і періодичними виданнями, що охоплюють широке коло питань, пов'язаних із цукровою промисловістю, сільським господарством, технікою, хімією та хімічною технологією, а також з історії законодавства про цукор. Це понад дві тисячі примірників іноземними мовами, підібрані свого часу Українським науково-дослідним інститутом цукрової промисловості. На виданнях збереглися штампи Берлінського інституту цукрової промисловості та Центрального науково-дослідного інституту цукрової промисловості. Ці відомості є цінними для істориків науки, бібліотекознавців та дослідників цукрової індустрії, оскільки допомагають відтворити контекст використання і збереження матеріалів у професійних зібраннях.

Колекція «Золотий буряк» нараховує, зокрема, 577 примірників (84 назви) періодичних видань, друкованих з 1862 по 1942 рр. у Франції, Німеччині, США, Португалії, Великій Британії, Італії, Чехії, Польщі та ін. Основними центрами публікації журналів були Берлін, Париж, Лондон і Нью-Йорк, які відігравали провідну роль у формуванні міжнародного наукового дискурсу. Відмічено значне лінгвістичне розмаїття, серед якого провідне місце посідають німецька, французька та англійська мови. Поодинокі видання італійською, російською, португальською, іспанською, чеською, польською, голландською. Тематичний спектр зосереджувався на питаннях технологій виробництва цукру, хімії та сільського господарства, що підкреслює комплексний характер фахових досліджень. Публікації часописів містять відомості про важливі проблеми цукрової індустрії, що були характерні для досліджуваного хронологічного періоду, та шляхи їх розв'язання. Таким чином, через статті журналів відбувалася багатоаспектна професійна комунікація та обмін досвідом між

науковцями і практиками. Періодичність виходу збірок варіюється від щотижневих і щомісячних до щорічних. Хронологічний розподіл демонструє зростання кількості публікацій у міжвоєнний період, що збігається з модернізацією цукрової промисловості у Європі та Північній Америці.

Найстарішим періодичним виданням колекції «Золотий буряк» з фонду ННСТБ НААН є «Zeitschrift des Vereines für die Rübenzucker-Industrie im Zollverein» («Журнал Асоціації цукрової промисловості Цольферайну (нім. Zollverein – Німецький митний союз)»), заснований у 1851 р. Виходив до 1944 р. з періодичністю раз у рік. У фонді нашої бібліотеки зберігаються примірники за 1867, 1872, 1873, 1875, 1878, 1885 і 1930 рр. Це був орган першої німецької промислової асоціації, створеної для захисту інтересів цукрових заводів, зокрема у відповідь на введення податку на цукрові буряки. Часопис охоплював широкий спектр питань, зокрема: технічні інновації у виробництві цукру; хімічні та технологічні процеси в обробці цукрових буряків; економічні аспекти цукрової промисловості; практичні поради для цукрових заводів; наукові дослідження та новітні методи у виробництві цукру тощо. Авторами статей були відомі вчені-хіміки, інженери, інженерно-технічні працівники, серед яких – один із найвпливовіших дослідників у галузі переробки цукрових буряків у ХІХ ст., німецький хімік, спеціаліст з хіміко-технічних питань цукрової індустрії Carl Wilhelm Bernhard Scheibler (1827–1899). У 1866 р. він заснував у Берліні Лабораторію хімії та технології цукру, яку частково фінансувала Асоціація цукробурякової промисловості [9]. Це був один із перших науково-технічних закладів, присвячених саме хімії цукру. С. Scheibler (Карл Шейблер) вивчав склад і властивості різноманітних органічних речовин, що містилися у буряковому соку та побічних продуктах його переробки. Саме завдяки його дослідженням було відкрито нові сполуки – бетаїн, арабіноза та аспарагінова кислота. Вивчення цих компонентів мало важливе значення не лише для хімії, а

й для практичного вдосконалення процесів кристалізації та очищення цукру. Публікації, які, в свою чергу, значно впливали на розвиток як академічної науки, так і прикладної технології, не втратили актуальності й сьогодні.

Аналізуючи періодику з колекції «Золотий буряк», варто звернути увагу на щотижневу газету «New Journal for the Beet Sugar Industry» («Новий журнал для цукрової промисловості»), яка видавалася в Берліні з 1878 р. за ініціативи професора хімії і спеціаліста у галузі Карла Шейблера. У фонді ННСГБ НААН зберігаються примірники за 11 років з 1880 р. Часопис цікавий не тільки як історичний документ, але і як технічне джерело, що показує, як наука та промисловість взаємодіяли для розвитку цукрової галузі. Він відображає одночасно технічний прогрес, економічні питання і практичні аспекти виробництва цукру. Видання мало великий вплив на розвиток цукрової промисловості в Німеччині та за її межами.

Найповніше у колекції «Золотий буряк» представлено періодичне видання «La Sucrerie Belge: revue scientifique, commerciale et industrielle» («Бельгійська цукрова галузь: науково-комерційний та промисловий огляд»). Журнал заснований у 1872 р. з ініціативи Бельгійського товариства виробників цукру і став важливим науковим і галузевим органом, що поєднував публікації з питань науки, технології та економіки цукрової промисловості. Виходив у Брюсселі двічі на місяць. У фонді бібліотеки зберігається 48 примірників видання за 1872–1939 рр. Тематика публікацій охоплювала широкий спектр проблем – від удосконалення методів вирощування та переробки цукрових буряків до аналізу світової торгівлі цукром і розвитку колоніального виробництва. Значна увага приділялася як лабораторним дослідженням і впровадженню нових технологій у виробництво, так і обговоренню законодавчих та податкових ініціатив, що регулювали цукрову галузь у Бельгії та поза її межами.

До уваги користувачів ННСГБ НААН пропонується часопис «Journal de pharmacie et de chimie» («Журнал фармації та хімії»), заснований Паризьким фармацевтичним товариством у 1809 р. під назвою «Bulletin de pharmacie». Представлені статті охоплюють усі галузі фармації. У фонді бібліотеки зберігається 19 одиниць випусків за 1886–1905 рр.

Змістовним є видання Асоціації хіміків цукрової, винокурної та сільськогосподарської промисловості Франції та колоній – «Bulletin de L'association des chimistes de sucrerie et de distillerie de France et des colonies» («Бюлетень Асоціації хіміків цукру та винокурні Франції та колоній»). Перший випуск побачив світ 1883 р. в Парижі. Періодичність – щомісяця 15-го числа. Бюлетень містить такі розділи: огляд технічних публікацій (оригінальні дослідження з технології цукру/спирту, методики аналізу, опис і випробування приладів); «життя асоціації» (службові повідомлення для членів – вибори, сплата внесків, оголошення, внутрішні новини); законодавство (циркуляри, витяги з актів, практичні тлумачення); некрологи; бібліографічний покажчик. На сторінках часопису розглядаються питання роботи цукрових заводів, звіти з подій галузі: короткі комюніке про з'їзди, конгреси та наради хіміків-цукровиків, іноді з витягами з протоколів, що є особливо вагомим для дослідників. У колекції «Золотий буряк» зберігається 21 примірник журналу за 1883–1940 рр.

Цінним джерелом інформації для науковців також є періодичне видання «L'Industria Saccarifera Italiana. Bollettino mensile del Consorsio Nazionale produttori zucchero e dell'Associazione Italiana delle industrie dello zucchero e dell'alcool» («Італійська цукрова промисловість. Щомісячний бюлетень Національного консорціуму виробників цукру та Італійської асоціації цукрової та алкогольної промисловості»), представлено 15 примірниками за 1908–1939 рр. Видання було офіційним органом Національного консорціуму виробників цукру та Італійської асоціації цукрової та алкогольної промисловості. Часопис

висвітлює діяльність італійського цукрового сектору. Основні рубрики: дослідження та коментарі; з журналів (сільське господарство; фізіологія та патологія рослин, ентомологія; хімія і фізика; бродіння, дистиляція, спирти, паливо; технологія цукру); бібліографія та огляди; різне; виробництво та споживання цукру; цукрові ринки, фондові біржі та інші ринки; законодавство; некрологи. Зазначимо, що кількість та наповнення розділів у випусках змінювалися. Автори окремих статей значну увагу приділяли технологіям переробки цукрової тростини, яка є одним із двох основних видів сировини для виробництва цукру у світі, а також аналізу роботи закордонних науково-дослідних інститутів цукрової промисловості, міжнародних з'їздів, конференцій. Свої напрацювання публікували відомі в галузі науковці: M. Giordani, N. Claassen, G. Malaguzzi Valeri, O. Munerati, E. Malenotti, I. Meyer, I. Sorgato і ін.

Одним з основних джерел інформації для учасників ринку цукру в кінці XIX – першій половині XX ст. був журнал видавництва британського торговця цукру C. Czarnikow Ltd. в Лондоні «Fortnightly Price Current» («Двотижневий огляд цін»). У фонді зберігаються збірки за 1924–1938 рр. Хоча зміст окремих випусків варіювався, зазвичай часопис включав такі розділи: аналіз цін на цукор – огляд поточних цін на різні види цукру на основних ринках, таких як Лондон, Нью-Йорк, Бразилія та ін.; тенденції виробництва та споживання – інформація про обсяги виробництва цукру в головних країнах-виробниках, а також дані про споживання цукру в різних регіонах світу; транспортні та логістичні питання – огляд стану транспортування цукру, включаючи вістки про порти, залізничні перевезення та інші аспекти логістики; економічні та політичні чинники – аналіз економічних та політичних подій, які можуть впливати на ринок цукру, таких як зміни в митній політиці, валютні коливання та ін.; прогнози та очікування. Статистичні дані представлені у вигляді численних таблиць і графіків.

Ще одне не менш значиме у джерелознавчому відношенні американське видання «The journal of the Franklin Institute, devoted to Science and the mechanic arts» («Журнал Інституту Франкліна, присвячений науці та механіці»), заснований у 1826 р. в Філадельфії, як офіційне видання Франклінського інституту, Семюелем Вонгом Мерріком та Вільямом Г. Кітінгом. Містив наукові статті, технічні дослідження та інженерні розробки у галузях механіки, хімії, фізики та інженерії. Він також слугував офіційним органом для публікації патентів, виданих урядом США, починаючи з 1828 р. У нашій колекції зберігаються матеріали за 1901–1937 рр. Авторами статей є Thomas H. Johnson, William H. Wahl, Edwin J. Houston, Fanny R. M. Hitchcock, William A. Anthony і ін. Відмітимо, що журнал був одним із перших наукових видань у США, що публікувався регулярно і продовжує виходити до сьогодні.

У колекції представлені також деякі часописи тільки в одному примірнику або за один-два роки. Як от: «Annuário Açucareiro» («Цукровий щорічник») – періодичне видання Бразильського інституту цукру та алкоголю, засноване в 1935 р. в Ріо-де-Жанейро (у фонді зберігається за 1938 р.); «Arbeiten aus der Biologischen Reichsanstalt für Land- und Forstwirtschaft» («Праці Імператорського біологічного дослідницького центру сільського господарства та лісництва»), перший том збірки з'явився у 1900 р., виданий у Берліні (у нашій колекції наявні за 1925 і 1929 рр.); орган Товариства німецької цукрової промисловості, щотижневий журнал з культури цукрового буряка та його використання «Blätter für Zuckerrübenbau» («Сторінки з буряківництва») – виходив з 1894 р. (зберігається за 1913 р.); «Bulletin of the Bureau of Standards» («Бюлетень Бюро стандартів»), що друкувався у Вашингтоні урядом США з періодичністю по 3 номери на рік (1904–1906), щоквартально (1907–1918/19), висвітлював результати наукових досліджень та досліджень у сфері науки, техніки і виробництва, корисні для промислових і державних потреб США (представлено

за січень-грудень 1913 і 1914 рр.); видання Американського хімічного товариства в Істоні «Industrial and engineering chemistry» («Промислова та інженерна хімія»), видавалося раз у місяць (зберігається за 1935 р.); «Jahrbuch der chemie» («Щорічник хімії») – виходив під редакцією професора Ріхарда Мейєра (Richard Meyer) у Брауншвейзі, містив звіти про найважливіші досягнення в чистій та прикладній хімії (у фонді є екземпляр за 1902 р.); двотижневик «Central-Anzeiger für die Zucker-Industrie der Welt» («Центральний вісник цукрової промисловості світу»), виходив у Магдебурзі з 1892 р. як спеціалізований інформаційний орган для буряко- та тростинно-цукрової індустрії, а також для сільського господарства й торгівлі (зберігається у колекції за 1892–1894 рр.); орган місцевої, колоніальної та іноземної цукрової промисловості «Hebdomadaire journal des fabricants de sucre» («Щотижнева газета виробників цукру»), друкувався у Парижі з 1860 по 1864 рр. як «Journal des fabricants de sucre et des distillateurs» («Журнал виробників цукру та винокурень»), зберігається за 1937 р.; видання економічної групи цукрової промисловості Центрального союзу промисловості для Богемії та Моравії – «Listy cukrovarnické» («Сторінки цукрової промисловості»), виходив з 1872 р. – містило статті, пов'язані з цукровою промисловістю та буряківництвом, у випуску за 1939–1940 рр., що є у фонді, більше уваги приділено ресурсозбереженню, ефективності виробництва, використанню відходів, що відповідало воєнним умовам.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз періодичних видань колекції «Золотий буряк», що зберігаються у фондах Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, свідчить про наявність значного масиву джерел, які можуть бути корисними для науковців не лише з історичних та аграрних питань, а й з бібліотекознавства. Ці видання містять

великий фактографічний матеріал і заслуговують на системну популяризацію серед фахової спільноти.

Дослідження показало, що розвиток галузевих періодичних видань 1863–1942 рр. здебільшого здійснювався під егідою виробничих асоціацій, функціонуючи як офіційні органи відповідних галузевих товариств. Такі видання виступали важливим інструментом професійної комунікації, забезпечуючи багатовекторний обмін знаннями та практичним досвідом між представниками наукової спільноти і практиками галузі.

Широкий спектр дослідницьких публікацій робить періодику потужним інформаційним ресурсом для освіти, науки та практики. Ураховуючи їхню наукову значущість, пріоритетним завданням бібліотеки є поповнення та збереження цієї колекції, а також забезпечення вільного доступу до її ресурсів широкому загалу користувачів. Перспективою для подальших досліджень є розвідки, присвячені окремим часописам з колекції для виявлення їхнього значення як джерела історико-аграрних досліджень з актуальної проблематики.

Список використаних джерел та літератури

1. Анікіна О. П. Сільськогосподарські журнали в системі фахових інформаційно-наукових комунікацій. *Історія науки і біографістика*. 2015. № 4. URL: <https://inb.dnsgb.com.ua/2015-4/2.pdf>.
2. Бондур Т. О. Американські сільськогосподарські книги у фонді XIX ст. Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН (1802–1900). *Історія науки і біографістика*, 2015. № 4. URL: <https://inb.dnsgb.com.ua/2015-4/4.pdf>.
3. Бондур Т. О. Інформаційний ресурс «Галузеві періодичні видання XIX ст. ННСГБ НААН» в системі інформаційно-аналітичного забезпечення аграрної освіти та науки України. *Бюлетень Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН*. Спецвип., 2017. С. 8–14.
4. Вергунов В. А. Отримання, збереження та репрезентація унікальної колекції «Золотий буряк» – пріоритетне завдання ННСГБ НААН. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2024. № 3 (37). С. 15–18.
5. Вергунов В. А. Час відкриває непізнане... або Про митарства з отриманням та репрезентацією колекції «Золотий буряк». *Дзеркало тижня*.

12 трав. 2024. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/chas-vidkrivaje-nepiznane-abo-promitarstva-z-otrimannjam-ta-reprezentatsijeju-kolektsiji-zolotij-burjak.html>.

6. Каштанова Т. В. Книжковий фонд науково-технічної бібліотеки Українського науково-дослідного інституту цукрової промисловості: наукова, культурна цінність. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матеріали XVIII Всеукр. наук. конф. молодих учених та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук. Київ, 17–18 травня 2023 р. / НААН, ННСГБ, Ін-т історії аграр. науки, освіти та техніки. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2023. С. 246–249.

7. Коломієць Н. Д. Німецькі сільськогосподарські видання як частина корпоративної роботи мережі бібліотек системи НААН. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матер. XV Всеукр. конф. молодих учених та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видатних учених в галузі аграрних наук, Київ, 15 трав. 2020 р. / НААН, ННСГБ. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. С. 414–416.

8. Татарчук Л. М. Колекція «Золотий буряк» у фондах Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек*: матеріали Міжнар. наук. конф. (3–5 жовт. 2023 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2023. С. 181–185. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0004726%2Epdf.

9. Degener P. Carl Scheibler. *Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft*. Vol. 33, Issue 3. Oktober-Dezember 1900. P. 3839–3846. URL: <https://chemistry-europe.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cber.190003303200>.

References

1. Anikina, O. P. (2015). Sil's'kohospodars'ki zhurnaly v systemi fakhovykh informatsiino-naukovykh komunikatsii [Agricultural journals in the system of professional information and scientific communications]. *Istoriia nauky i biohrafistyka* – History of Science and Biographistics, no. 4. URL: <https://inb.dnsgb.com.ua/2015-4/2.pdf> [In Ukrainian].

2. Bondur, T. O. (2015). Amerykanski silskohospodarski knyhy u fondi KhIKh st. Natsionalnoi naukovo silskohospodarskoi biblioteky NAAN (1802–1900) [American agricultural books in the nineteenth century collection of the National Scientific Agricultural Library of NAAS (1802–1900)]. *Istoriia nauky i biohrafistyka* – History of Science and Biographistics Studies, no. 4. URL: <https://inb.dnsgb.com.ua/2015-4/4.pdf> [In Ukrainian].

3. Bondur, T. O. (2017). Informatsiyni resurs «Haluzevi periodychni vydannia XIX st. NNSHB NAAN» v systemi informatsiino-analitychnoho zabezpechennia ahrarnoi osvity ta nauky Ukrainy [The information resource «Sectoral periodicals of the 19th century of the NSAL NAAS» in the system of information and analytical support for agrarian education and science in Ukraine.]. *Biuleten' Natsional'noi naukovo sil's'kohospodars'koi biblioteky NAAN*. – Bulletin of the

National Scientific Agricultural Library of the NAAS. *Spetsvypusk*, pp. 8–14 [In Ukrainian].

4. Verhunov, V. A. (2024). Otrymannia, zberezhennia ta reprezentatsiia unikal'noi kolektsii «Zoloty buriak» – priorytetne zavdannia NNSHB NAAN [Acquisition, preservation, and representation of the unique «Golden Beet» collection as a priority task of the NSAL NAAS]. *Bibliotechnyi forum: istoriia, teoriia i praktyka* – Library Forum: History, Theory and Practice, no. 3 (37), pp. 15–18 [In Ukrainian].

5. Verhunov, V. A. (2024, May 12). Chas vidkryvaie nepiznane... abo Pro mytarstva z otrymanniam ta reprezentatsiieiu kolektsii «Zoloty buriak» [Time reveals the unknown... or On the tribulations with the acquisition and representation of the «Golden Beet» collection]. *Dzerkalo tyzhnia*. – Mirror Weekly. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/chas-vidkrivaje-nepiznane-abo-pro-mitarstva-z-otrimannjam-ta-reprezentatsiyeiu-kolektsiji-zolotij-burjak.html> [In Ukrainian].

6. Kashtanova, T. V. (2023). Knyzhkovyi fond naukovo-tekhnichnoi biblioteki Ukrainskoho naukovo-doslidnoho instytutu tsukrovoi promyslovosti: naukova, kulturna tsinnost [The book collection of the scientific-technical library of the Ukrainian Research Institute of the Sugar Industry: scientific and cultural value]. In *Istoriia osvity, nauky i tekhniky v Ukraini: materialy XVIII Vseukr. nauk. konf. molodykh uchenykh ta spets., prysviachenoiiu yuvil. datam vid dnia narodzh. vydatnykh uchenykh v haluzi ahrarykh nauk* – In History of Education, Science and Technology in Ukraine (pp. 246–249). Kyiv, May 17–18, 2023. Vinnytsia [In Ukrainian].

7. Kolomiets, N. D. (2023). Ukrainomovni ahraryni vydannia 1901-1917 rr. u fondakh Natsionalnoi naukovo silskohospodarskoi biblioteky NAAN [Ukrainian language agricultural publications of 1901-1917 in the collections of the National Scientific Agricultural Library of NAAS]. *Istoriia nauky i biohrafistyka* – History of Science and Biographical Studies, no. 2, pp. 227–242 [In Ukrainian].

8. Tatarchuk, L. M. (2023) Kolektsiia «Zoloty buriak» u fondakh Natsionalnoi naukovo silskohospodarskoi biblioteky NAAN [The «Golden Beet» collection in the holdings of the National Scientific Agricultural Library of NAAS] *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Aktualni pytannia zberezhennia ta innovatsiinoho rozvytku naukovykh bibliotek : materialy Mizhnar. nauk. konf. (3–5 zhovt. 2023 r.)* – Library, Science, and Communication: Contemporary Issues in the Preservation and Innovative Development of Research Libraries. Kyiv, (pp. 181–185). URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0004726%2Epdf [In Ukrainian].

9. Degener, P. (1900) Carl Scheibler. Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft. [Carl Scheibler. Reports of the German Chemical Society] 33 (3). Oktober-Dezember. P. 3839–3846. URL: <https://chemistry-europe.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/cber.190003303200> [In German].

Надійшла до редакції: 12.08.2025 р.

Схвалена до друку: 25.08.2025 р.